

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนในหลายรูปแบบโดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำคัญเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันและทัดเทียมนานาประเทศซึ่งมีหลักสูตรและการสอนที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ได้แก่ 1) หลักสูตรและการสอนทั่วไปเป็นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนเป็นภาษาไทย 2) หลักสูตรและการสอนเป็นภาษาอังกฤษที่เรียกชื่อว่า English Program เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษยกเว้นสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและประวัติศาสตร์ไทย 3) หลักสูตรและการสอนกึ่งภาษาอังกฤษที่เรียกชื่อว่า IEP (Intensive English Program) หรือในความหมายของ IEP International Program สำหรับโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของ IBO (International Baccalaureate Organization) MEP (Mini English Program) เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษามีรูปแบบที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ในหลายโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในทุกสาระการเรียนรู้เป็นภาษาไทยเน้นเพิ่มเติมจำนวนคาบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้นในขณะที่โรงเรียนอื่นๆ มีการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษและเพิ่มภาษาอังกฤษในคาบเรียนของสาระเพิ่มเติมเป็นต้นหรือ EIL (English-Integrated Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการภาษาอังกฤษ 4) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรวิชาชีพเป็นการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2546) ซึ่งเมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาที่ต้องการและสามารถศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อมาปี พ.ศ.2553 กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการโครงการโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลเพื่อยกระดับโรงเรียนให้มีการจัดการเรียนการสอนและการบริหารระบบคุณภาพ (Quality System) มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class Standard) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen)

ปัญหาของการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังต้องปรับและต้องพัฒนาในอีกหลายด้าน ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยกำลังจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมอาเซียนเมื่อวิเคราะห์ถึงศักยภาพของเด็กไทยและคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยปัญหาที่ยังต้องให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างเช่น ด้านคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่มีศักยภาพเข้มแข็งพอหรือมาตรฐานที่ยังไม่อยู่ในระดับทัดเทียมกับนานาประเทศและเมื่อมองไปถึงความสามารถทางด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียนก็ยังขาดความพร้อมเป็นอย่างมากเช่นกัน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ต้องใช้สื่อสารเพื่อการแข่งขันหรือการร่วมมือในการพัฒนาและแก้ปัญหาาร่วมกัน จึงมีความน่าเป็นห่วงอย่างยิ่งของการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน (ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์, 2555 : 46)

ปัจจุบันสังคมเริ่มหันมามองว่าผลที่ทำให้เยาวชนมีคุณลักษณะเชิงด้วยคุณภาพดังกล่าวนี้เป็นเพราะปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐานที่ควรจะเป็น มุมมองของคนในสังคมที่มองในมิติดังกล่าวจึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักการศึกษานักวิชาการนักบริหาร การศึกษาทุกระดับทุกภาคส่วนต้องตระหนักและต้องหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อตอบ โจทย์ให้สังคม หายข้องใจและให้ความไว้วางใจต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีการขับเคลื่อนในเชิงรุกเพื่อ แก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเต็มที่โดยมีนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่อยู่ใน โครงการพัฒนาด้านต่างๆ รวมถึงโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เร่งเดินหน้าเพื่อปรับปรุงรูปแบบ การจัดการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ได้จริง เพราะต้องเตรียมเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนและเตรียมยกระดับมาตรฐานการศึกษาสู่ความเป็นมาตรฐานสากลและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนแต่สิ่งที่น่าเป็นกังวลอยู่มากคือ การขับเคลื่อนการศึกษาในขณะนี้สถานศึกษาร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ มีเป้าหมาย และทิศทางที่ไม่ชัดเจนผู้ปฏิบัติไม่มีความเข้าใจในเป้าหมายและทิศทางรวมถึงวัตถุประสงค์หรือ อาจจะมีความเข้าใจตรงกันเฉพาะเป้าหมายแต่ทิศทางไม่ตรงกับความเป็นมาตรฐานของสากล จึงทำให้ การจัดการศึกษาของประเทศไทยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางด้านการจัดการศึกษามากเท่าไรได้มีนักการศึกษาหลายท่านศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะนโยบายใน การจัดการศึกษาในอนาคตของประเทศไทยซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อ การจัดการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและ แผนของกระทรวงศึกษาธิการพบว่า การจัดการศึกษาต้องมีความเป็นสากลมากขึ้นสอดคล้องกับ จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์ และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสังคมไทยใน 10 ปีข้างหน้าจะต้องเผชิญกับ

แนวโน้มสำคัญและความไม่แน่นอนในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมเด็กเยาวชนและการศึกษาไทย ซึ่งแนวโน้มเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 มีเป้าหมายพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในทุกระดับ/ประเภท การศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับ ศิเรก วรรณเสียร (2551 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าโรงเรียนซึ่งถือเป็นองค์การทางการศึกษาหรือหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทที่สำคัญในการผลิตบุคลากรซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีความรู้ความสามารถ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนา มาตรฐานการศึกษาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลกยุคใหม่ การบริหารการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนนั้นสิ่งสำคัญมากคือ ต้องมีระบบการบริหาร และการจัดการศึกษาที่ดีเป้าหมายสำคัญคือ การที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพมาตรฐานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นเท่าเทียมหรือใกล้เคียง นานาอารยประเทศ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทั้งระบบ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศที่สำคัญเร่งด่วนประการหนึ่งที่ทาง กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญคือ การรณรงค์ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจใน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สันติวิธี จิตสาธารณะและจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อ ให้แก่ คนไทยซึ่งก็คือคุณสมบัติหนึ่งของความเป็น “พลเมือง” ที่จะช่วยแก้ปัญหาของสังคมในระดับต่างๆ ที่ตนเกี่ยวข้องทุกระดับ ตลอดจนการเป็นพลเมืองโลก สำหรับการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษาให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิดคือ แผนการศึกษาแห่งชาติที่จะมุ่ง สร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคม อาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน 3 ด้าน คือด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทาง การศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการ และจัดการศึกษาขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้วยการศึกษาดูงาน การสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียนมีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้าน ภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

อย่างสร้างสรรค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพภายใต้โครงการว่า “โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School)” เพื่อรองรับสำหรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปีพุทธศักราช 2558 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 2-16)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 2-16) ได้แสดงเจตนารมณ์มุ่งมั่นที่จะบรรลุความคาดหวังสำคัญเพื่อสนองการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพอันหมายถึง เป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการพึ่งตนเอง และเพื่อสมรรถนะในการแข่งขัน โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพสูงขึ้นสู่มาตรฐานสากลผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เป็นโรงเรียนยุคใหม่ที่จัดการศึกษาแบบองค์รวมและบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา และการเมืองเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรรูปแบบและวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีสื่ออุปกรณ์เครื่องมือสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมและปรับประยุกต์ใช้ได้สมประโยชน์ทันต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสมหลากหลายอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้และเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล ตลอดจนเพื่อจรรโลงความพึงพอใจและความผูกพันต่อวิชาชีพอย่างแน่นแฟ้น และโรงเรียนมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระหว่างประเทศรวมทั้งเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นศูนย์และร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนาความรู้ให้กับประชาชนในชุมชนและบุคคลทั่วไปโดยมีกระบวนการสำหรับการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 2) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และ 3) การมีเครือข่ายร่วมพัฒนาโดยมุ่งให้เกิดผลผลิต ได้แก่ (1) ศักยภาพการเป็นพลโลกของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสื่อสารได้สองภาษาให้มีความกล้าหาญทางความคิดสามารถผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (2) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล เน้นระดับคุณภาพด้านวิชาการด้านครูและด้านการวิจัยและพัฒนา (3) คุณภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพพิจารณาจากระดับคุณภาพของผู้บริหาร ระบบการบริหารจัดการปัจจัยพื้นฐานและเครือข่ายร่วมพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัด

การศึกษาของ สปริงค์ (Spring J., 2009 : 142) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาที่เป็นสากล ประกอบด้วย 1) การยอมรับจากรัฐถึงความคล้ายกันระหว่างการจัดการศึกษารวมไปถึงหลักสูตรการจัดการองค์การในโรงเรียนและการเรียนการสอน 2) เมื่อกล่าวถึงโลกาภิวัตน์หมายรวมไปถึงการศึกษาในท้องถิ่นผู้สร้างนโยบายผู้อำนวยการโรงเรียนคณาจารย์และครู 3) หน่วยงานระหว่างรัฐบาลและเอกชนมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาชาติและท้องถิ่น 4) มีการสร้างเครือข่ายแนวคิดและการใช้ทั่วโลก 5) มีการร่วมมือระหว่างรัฐในการจัดการทดสอบ การจัดหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 6) ตลาดโลกรองรับการศึกษาในระดับสูงและบริการการจัดการศึกษา 7) มีข้อมูลข่าวสารทั่วโลก บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสาร 8) มีการใช้ภาษาเดียวกันคือภาษาอังกฤษ และ 9) รูปแบบการศึกษาทั่วโลกจะยึดหลักศาสนาและแบบพื้นเมืองหรือท้องถิ่น

การประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานขององค์กรหรือการดำเนินงานของโครงการเพราะการประเมินเป็นกลไกที่ดีและจำเป็นสำหรับผู้บริหารองค์กรหรือผู้บริหารโครงการผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ประเมินจะเป็นข้อสนเทศที่ผู้บริหารองค์กรหรือผู้บริหารโครงการสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรหรือของโครงการได้อย่างมาก (อุทัย ดุลยเกษม, 2553 : บทคัดย่อ) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินโครงการคือการหาแนวทางตัดสินใจ (Decision Making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้อย่างการวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินไปแล้วสิ่งใดที่ควรจะดำเนินการต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและศึกษาระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529) ให้ความสำคัญกับการวิจัยประเมินผลว่าการวางแผนเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มโอกาสสำหรับความสำเร็จของนโยบายแผนงานโครงการสาธารณะแต่ไม่ใช่หลักประกันของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายแผนงานโครงการสาธารณะเพราะต้องผ่านกระบวนการต่างๆ อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการดำเนินงานและการประเมินผลกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการวางแผนคือ การคิดการดำเนินงานคือการกระทำการประเมินผลหรือการวิจัยประเมินผลก็คือการเทียบระหว่างการคิดกับการทำ

ดังนั้นการประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรศักดิ์ หลาบมาลา และรสสุคนธ์ มกรมณี (2551 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าควรมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาไทยโดยรวมโดยบุคคลที่สามเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหาร

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและมีนวัตกรรมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณา กิจกรรมการประเมินย่อมมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกิจกรรมการวิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ความผูกพัน อย่างลึกซึ้งที่มีต่อระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์การออกแบบ (Design) เครื่องมือและการวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้จึงมีการมองว่าการประเมินเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Guttentag & Struening, 1975; Riecken&Boruch, 1974; Weiss, 1972; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับ Rossi & Freeman (1985 : บทคัดย่อ) ที่ระบุว่า การวิจัยเชิงประเมินคือการประยุกต์วิธีการวิจัยทาง สังคมศาสตร์อย่างมีระบบเพื่อประเมินคุณค่าของกรอบแนวคิดรูปแบบการดำเนินงาน โครงการ/ แผนงาน/การบริการอื่นและประโยชน์ที่ได้จากโครงการทางด้านสังคมที่นำไปแทรกปฏิบัติเพื่อ ปรับปรุงความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการวิจัยเชิงประเมินเกี่ยวข้องกับการ ใช้ระเบียบวิธีทางด้านสังคมศาสตร์เพื่อทำการตัดสินใจและปรับปรุงการวางแผนการควบคุม กำกับกับการดำเนินงานประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ/แผนงาน/การบริการอื่นต่อการพัฒนา ทางด้านสุขภาพการศึกษาสังคมสงเคราะห์และงานบริการต่างๆ ที่ให้แก่มวลมนุษย์ รวมทั้ง สุขชาติ ประสิทธิภาพรัฐ (2547ก : บทคัดย่อ) ได้เรียกกิจกรรมการประเมินโครงการ/แผนงาน/ การบริการอื่น ว่าการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) ถือว่าเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์เช่นกัน

รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI (Context-Input-Process-Product-Impact) ซึ่งเป็น ผลจากการศึกษาของวิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ถือเป็นแนวทางการวิจัยเชิงการประเมิน รูปแบบหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการที่สะท้อนถึงการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตามแนวคิดการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และในช่วงการติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งนำไปใช้ในการตัดสินใจตาม แนวคิดการประเมินผลสรุป (Summative evaluation) โดยมีรูปแบบการประเมินคือการประเมิน บริบท (Context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) การประเมินผลผลิต (Product) และการประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) โดยมีสิ่งที่ “จะถูกประเมิน” เกิดขึ้นก่อนแล้วมีการกระทำไปก่อนหน้านี้แล้วอย่างน้อยก็ใน ช่วงเวลาหนึ่งที่เริ่มปรากฏผลออกมาให้เห็นอาจเป็น 1 ปี 2 ปี 3 ปีหรือมากกว่านี้แล้วแต่ลักษณะของ โครงการหรือสิ่งที่จะถูกประเมินนั้นว่าเริ่มเกิดปรากฏการณ์ให้เห็นสิ่งที่สามารถจะทำการประเมิน ได้แล้วหรือไม่ ดังนั้นการประเมินบริบท (Context) จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีข้อมูลมาตรวจสอบ จุดมุ่งหมายหรือทิศทางของโครงการที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่ายังคงเหมาะสมอยู่หรือไม่ บริบทอาจ ยังคงเดิมแต่อาจมีสิ่งแทรกซ้อนบางอย่างมาามีผลที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายหรือ ทิศทางของโครงการนั้นหรือไม่ หรือบริบทมีการเปลี่ยนไปจุดมุ่งหมายและทิศทางของโครงการที่มี อยู่เดิมควรจะเปลี่ยนไปหรือไม่ในกรณีการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ก็เช่นกันมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ได้ข้อมูลมาตรวจสอบทรัพยากรที่กำหนดไว้แต่เดิมว่ายังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้นที่ทำให้จะต้องปรับเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือไม่มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้น แต่เนื่องจากสภาพการณ์เปลี่ยนไปบริบทเปลี่ยนไปจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนทรัพยากรใหม่หรือไม่ เป็นต้น ในกรณีการประเมินกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) รวมทั้งผลกระทบ (Impact) นั้นอาจไม่ใช่เพื่อตรวจสอบสิ่งที่มีมาก่อนหรือกำหนดไว้ก่อน แต่เป็นการประเมินถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเพียงแต่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้นบางเรื่องอาจจะเป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูลย้อนหลัง เพราะผ่านช่วงระยะเวลาปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ มาช่วงเวลาหนึ่งแล้ว เป็นต้น ซึ่ง รัตพร ภาณุธวานนท์ (2552 : บทคัดย่อ) ดุสิต วิพรรณะ (2554 : บทคัดย่อ) และเพียงแข ภูผายาง (2554 : บทคัดย่อ) ได้นำรูปแบบ CIPP Model หรือรูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังจากการศึกษาของวิโรจน์ สารรัตน์ (2554 : บทคัดย่อ) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินการจัดการศึกษา พบว่ารูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินองค์การด้านการจัดการศึกษา ทั้งนี้ข้อดีที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังคือทำให้มองเห็นหน้าที่หนึ่งของการประเมิน ได้แก่ การเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงานซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญยิ่งของการประเมินในการทำให้การตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม เห็นว่าเป็นประโยชน์สำหรับการอธิบายระดับผลสำเร็จในการบริหารของผู้บริหาร ตลอดจนระดับปัจจัยของโรงเรียนมาตรฐานสากล เกิดความตระหนักและสนใจที่จะทำการประเมินผลโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ตามรูปแบบการประเมิน CIPP (Context-Input-Process-Product) ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีที่เหมาะสมสำหรับการประเมินโครงการที่ดำเนินการไปแล้วระยะหนึ่งเพราะเป็นการประเมินที่มีการวางแผนการประเมินและวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบสนับสนุนการใช้เครื่องมือได้มาตรฐานในการรวบรวมข้อมูล มีการควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อประเมิน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และมีการสรุปผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมถึงเป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา และปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาเกิดประสิทธิผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลทุกคน

คำถามการวิจัย

1. บริบทของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยนำเข้าของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร
3. กระบวนการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร
4. ผลผลิตของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. การประเมินบริบทของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
3. การประเมินกระบวนการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
4. การประเมินผลผลิตของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งการประเมินการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลในด้านการประเมินการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบทของการบริหาร 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของการบริหาร 3) การประเมินกระบวนการบริหาร และ 4) การประเมินผลผลิตของการบริหาร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ของโรงเรียนถาวรานุกูล เป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 105 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 281 คน รวม 391 คน และโรงเรียนศรัทธาสมุทร เป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 114 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 337 คน รวม 456 คน

กลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนถาวรานุกูล เป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 80 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 162 คน รวม 247 คน และโรงเรียนศรัทธาสมุทร เป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 86 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 175 คน รวม 266 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samples) ให้ผู้บริหารทุกคนตอบแบบสอบถาม
2. ครูผู้สอน ใช้วิธีการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610 อ้างถึงใน ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ, 2554 : 7) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้วิธีการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610 อ้างถึงใน ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ, 2554 : 7) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน

จากการสุ่มตัวอย่างข้างต้นได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 337 คน จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อกำหนดผู้ให้ข้อมูล

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินเชิงการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ในครั้งนี้ใช้รูปแบบจำลอง CIPP (Context-Input-Process-Product : CIPP model) ใน 4 ด้านคือ

2.1 ด้านบริบท (Context) เพื่อตรวจสอบระดับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพเป็นพลโลกโดย 1) ความเป็นเลิศวิชาการ 2) สามารถสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เพื่อตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้าที่กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ปัจจัย คือ 1) คุณภาพของครู 2) คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน 3) คุณภาพของปัจจัยพื้นฐาน

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) เพื่อตรวจสอบระดับการปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ด้าน คือ 1) แผนนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล 2) องค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด 3) การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล

2.4 ด้านผลผลิต (Product) เพื่อตรวจสอบระดับการบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพเป็นพลโลกโดย 1) มีความเป็นเลิศวิชาการ 2) สามารถสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลครั้งนี้เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการของโครงการคือ ปีการศึกษา 2560 โดยจะเริ่มเก็บข้อมูลในเดือนสิงหาคมปีการศึกษา 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการประเมินCIPP

รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท : Context Evaluation หมายถึง การตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพเป็นพลโลก โดย 1) มีความเป็นเลิศวิชาการ 2) สามารถสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวยังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด และมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เนื่องจากในระยะที่มีการดำเนินงานตามโครงการมา 2 ปีที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายและแนวนโยบายในระดับต่างๆ ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับแนวโน้มความเป็นสากลทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า : Input Evaluation หมายถึง การตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้าที่กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ปัจจัย คือ 1) คุณภาพของครู 2) คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน และ 3) คุณภาพของปัจจัยพื้นฐาน ว่าปัจจัยนำเข้า 3 ปัจจัยดังกล่าวมีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีปัญหาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ด้านคุณภาพครู

ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการผ่าน การประเมินในระดับชาติมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ ผ่านการประเมินใน ระดับ ชาติ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ใช้หนังสือ ตำราเรียนและสื่อที่เป็น ภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนกับนานาชาติ และใช้ การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล บริหาร จัดการด้วยระบบคุณภาพ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ที่มีผลงานปรากฏ เป็นที่ยอมรับ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการบริหารจัดการ และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

ด้านคุณภาพของปัจจัยพื้นฐาน

โรงเรียนมีขนาดชั้นเรียนเหมาะสม โดยมีจำนวนนักเรียนต่อห้อง (มัธยมศึกษา 35 คน : 1 ห้อง) โดยมีจำนวนครูที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาที่สอนเพียงพอ และมีอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียนไม่เกิน 20 คน ภาระงานการสอนของครู มีความเหมาะสมไม่เกิน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จัดให้มีหนังสือ/ ตำราเรียนที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เรียนอย่าง เพียงพอ มีคอมพิวเตอร์พกพา สำหรับนักเรียนทุกคน มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูง เชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย (Electronic Multi - Media Classroom) ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ และมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศ ของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างพอเพียง และสามารถเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้และสืบค้น ข้อมูลได้รวดเร็ว มีห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ ศูนย์วิทยบริการ (Resource Center) ที่มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีสื่อที่พอเพียงเหมาะสมทันสมัย มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

3. การประเมินกระบวนการ : Process Evaluation หมายถึง การตรวจสอบระดับ การปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ด้าน คือ 1) แนวนโยบาย การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล 2) องค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด และ 3) การจัด การเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ว่าในระหว่างที่ผ่านมามีการปฏิบัติงานมากน้อยระดับใด มีปัญหาอุปสรรคและมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

แนวนโยบายการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง การบริหารจัดการที่โรงเรียนพึงมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดผลงานที่เป็นเลิศ ตามค่านิยมหลัก 11 ประการ คือ 1) การนำที่มีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การศึกษาที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง 3) การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล 4) การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม 5) ความคล่องแคล่ว กระฉือรือร้น 6) การมุ่งอนาคต 7) การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม 8) การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง 9) ความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ/สังคม และความเป็นพลเมืองดี 10) การมุ่งเน้นผลงานและการสร้างคุณค่า และ 11) การมีมุมมองเชิงระบบ

การปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด หมายถึง โรงเรียนบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากองค์กรมาตรฐานสากลระดับโลก มีระบบการจัดการความรู้ (KM) และการสร้างนวัตกรรมเผยแพร่ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการทั้งในประเทศ/ ต่างประเทศ มีการบริหารด้านบุคลากรอย่างมีอิสระ และคล่องตัว โดยสามารถกำหนดอัตรากำลัง สรรหา บรรจุ จัดจ้าง ส่งเสริม และพัฒนาสามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความต้องการและจำเป็น

การปฏิบัติตามแนวการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล หมายถึง โรงเรียนจัดหลักสูตรทางเลือกที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล ได้แก่ หลักสูตร English Program (EP) Mini English Program (MEP) International English Program (IEP) International Baccalaureate (IB) หรือหลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทางจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความถนัดและศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน จัดหลักสูตรด้านอาชีพ (ปวช. ในโรงเรียนมัธยมศึกษา) จัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ด้วยภาษาอังกฤษ ปรับลดเนื้อหาเพิ่มความเข้มข้นของ 1) เนื้อหาหรือกิจกรรมสู่มาตรฐานสากล (ทฤษฎีองค์ความรู้ (Theory of Knowledge) การเขียนความเรียงขั้นสูง (Extended Essay) การสร้างโครงการ (Create Project Work) 2) เนื้อหาหรือกิจกรรมสู่สาระการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศ ลดเวลาสอนเพิ่มเวลาเรียนรู้ด้วยตนเองให้นักเรียน ใช้หนังสือ ตำราเรียน สื่อที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จัดการเรียนการสอน โดยพัฒนาใช้ระบบห้องเรียนคุณภาพ (Quality Classroom System) ใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบมาตรฐานสากลโดยประเมินจากการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่า สอบสัมภาษณ์ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

4. การประเมินผลผลิต : Product Evaluation หมายถึง การตรวจสอบระดับการบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพ

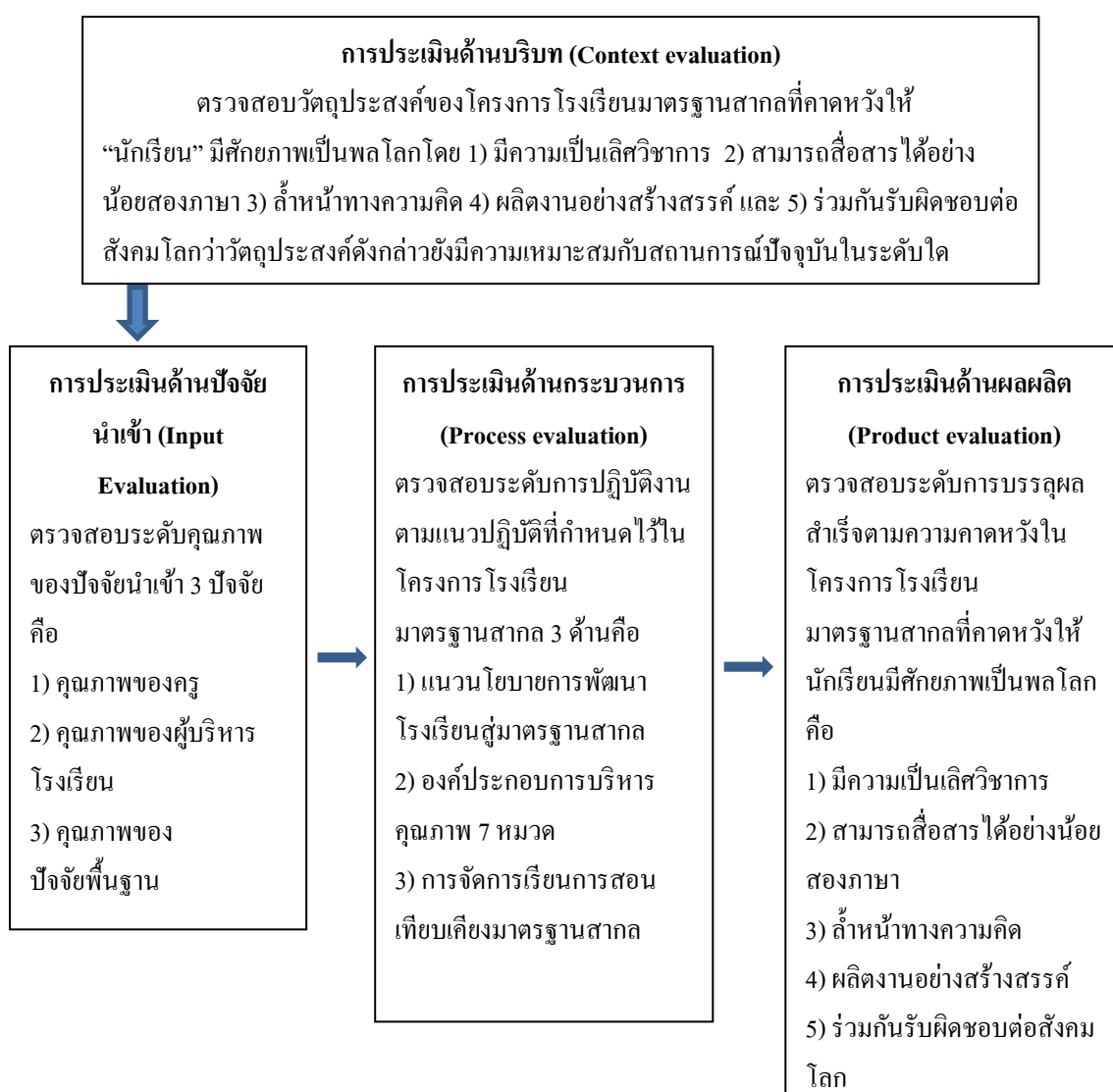
เป็นพลโลก โดย 1) มีความเป็นเลิศวิชาการ 2) สามารถสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา 3) ถิ่นน้ำทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ว่าความคาดหวังดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จในระดับใด มีตัวบ่งชี้อื่นที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการที่สำคัญอะไรอีกบ้าง ในอนาคตจะมีแนวโน้มการเปลี่ยนแนวนโยบายของรัฐบาลประการ นอกจากนั้น ยังมีทักษะทางวิชาการใหม่ๆ บางประการ เช่น การพัฒนาครู และผู้บริหารเป็นมืออาชีพ หลักสูตรที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล การจัดการเรียนการสอน 2 ภาษา ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สูงในระดับสากล การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ การมีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ เป็นต้น

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World - class standard school) หมายถึงโรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลรวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพคือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class standard) และมีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO คือ Learning to know, Learning to do, Learning to live with the others, Learning to be

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งประเมินการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สรุปสังเคราะห์การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) โดยใช้รูปแบบจำลอง CIPP (Context-Input-Process-Product : CIPP Model) ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทเพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพเป็นพลโลกว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวยังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใดและมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร 2) ด้านปัจจัยนำเข้าเพื่อตรวจสอบระดับคุณภาพของปัจจัยนำเข้า 3 ปัจจัย คือ คุณภาพของครูคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนและคุณภาพของปัจจัยพื้นฐาน 3) ด้านกระบวนการเพื่อตรวจสอบระดับการปฏิบัติงานตาม

แนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ แนวนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล องค์ประกอบ การบริหารคุณภาพ 7 หมวด และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล 4) ด้านผลผลิต เพื่อตรวจสอบระดับการบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากลที่ คาดหวังให้ “นักเรียน” มีศักยภาพเป็นพลโลกโดยมีความเป็นเลิศทางวิชาการสามารถสื่อสารได้ อย่างน้อยสองภาษาล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม โลกกว่าความคาดหวังดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประเมินการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ให้มีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. หน่วยงานต้นสังกัดนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการจัดการระบบคุณภาพให้สูงขึ้นเทียบเคียงตามเกณฑ์มาตรฐานสากลและให้เป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลที่อยู่ในสังกัดทั่วประเทศเป็นไปอย่างมีทิศทางมีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น